

Wprowadzenie

Tendencje zachodzące obecnie w obszarze bezpieczeństwa, a także tempo pojawiania się nowych zagrożeń sprawiają, że rozwiązania instytucjonalno-prawne nie nadążają za dynamicznie rozwijającym się światem, a przyszłość jawi się jako niestabilny układ szans i zagrożeń. Złożona sytuacja społeczno-ekonomiczna oraz demograficzna towarzyszącej nam rzeczywistości ma znaczący wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa osobistego, jak i poczucie bezpieczeństwa w wymiarze lokalnym, państwowym, a nawet globalnym.

W dzisiejszej turbulentnej rzeczywistości pojawiają się nowe zagrożenia będące pokłosiem rozwoju nowoczesnych technologii oraz rozpowszechnionym dostępem do internetu. Świat wirtualny i funkcjonowanie w cyberprzestrzeni mogą mieć negatywny wpływ na rozwój osobowości zwłaszcza młodych ludzi, na kształtowanie właściwych postaw, a w rezultacie przełożyć się na pogłębianie zjawisk, które można określić mianem patologii społecznych. Internet, będący medium wymiany informacji, tworzący nowoczesną przestrzeń społeczną to źródło zagrożeń lekceważonych lub niedostrzeganych przez internautów, a tym samym cyberbezpieczeństwo staje się tematem wielu dyskusji mających na celu uświadomienie osobom korzystającym z internetu, jak zachować elementarną ostrożność i przestrzegać zasad bezpieczeństwa, aby nie stać się ofiarą przestępców sieciowych.

Kolejne zagrożenia mające wpływ na poczucie bezpieczeństwa to szerzące się i nasilające zjawisko terroryzmu. Stosowanie restrykcyjnych instrumentów ekonomicznych oraz różnorodnych sankcji w stosunku do krajów prowadzących działania terrorystyczne nie zawsze przekładają się na konstruktywne rozwiązania oraz ograniczenie tego zjawiska.

W świetle obecnych wyzwań edukacja dla bezpieczeństwa, jako forma przeciwdziałania zagrożeniom, ma na celu kształcenie odpowiednich umiejętności pozwalających na radzenie sobie z wachlarzem rozmaitych niebezpieczeństw wynikających w znacznym stopniu z dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego. Współczesne zagrożenia wymuszają nie tylko aktywne uczestnictwo podmiotów

odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, ale również wskazują na potrzebę zwiększenia działań w obszarze edukacji prowadzonych na rzecz bezpieczeństwa. Żeby jednak nastąpiła reakcja behawioralna na bodźce wywołane zmianami systemowymi, czyli obecną sytuacją geopolityczną oraz rozwojem nowoczesnych technologii, musi wystąpić reakcja kognitywna odnosząca się do ugruntowania wiedzy o możliwych sposobach radzenia sobie z pojawiającymi się niebezpieczeństwami, a następnie reakcja afektywna związana z ukształtowaniem się pozytywnego nastawienia wobec proponowanych rozwiązań.

Obecnie problematyka bezpieczeństwa przeżywa swoistego rodzaju renesans, a zainteresowanie naukami o bezpieczeństwie wynika z kilku faktów. Jednym z nich jest uzyskanie statusu samodzielnej dyscypliny naukowej zakwalifikowanej do obszaru nauk społecznych, a co się z tym wiąże – konieczność usystematyzowania wiedzy o bezpieczeństwie. Z drugiej strony położenie geostrategiczne Polski w kontekście konfliktu na Ukrainie sprawiło, że wiele osób zaczęło zadawać sobie pytanie, czy państwo polskie i Siły Zbrojne RP są przygotowane na następstwa tego kryzysu oraz czy dotychczasowe myślenie strategiczne w dziedzinie bezpieczeństwa RP jest właściwe.

W publikacji przyjęto kilka płaszczyzn dyskusji, co przełożyło się na jej podział na pięć części uwzględniających charakter opracowań. W pierwszej części zawarto artykuły dotyczące bezpieczeństwa narodowego, wyzwań partyotycznie-narodowych, polskiego systemu obronnego, a także terroryzmu. Druga część obejmuje cztery artykuły związane z tematyką zagrożeń i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. Kolejna część została poświęcona jednostce i ryzykom, na które jest ona narażona w życiu codziennym, jak i podczas pracy w danej organizacji. Opracowania oscylujące wokół tematyki działalności służb mundurowych i agencji ochrony na rzecz bezpieczeństwa publicznego zostały zamieszczone w czwartej części monografii. Piąta część monografii, która zawiera trzy artykuły – to debiuty studentów kierunku „bezpieczeństwo wewnętrzne” Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.

Niniejsza monografia jest pokłosiem naukowej dyskusji dotyczącej różnorodnych i rozlicznych aspektów bezpieczeństwa, ważnych i aktualnych na początku XXI wieku, oraz jest próbą wskazania obszarów wiedzy, które można i należy wykorzystać w celu poprawy poczucia bezpieczeństwa jednostki w różnorodnych wymiarach. Pozycja powstała dzięki zaangażowaniu wielu osób zajmujących się tą problematyką. Wchodzące w skład monografii opracowania wielu autorów – osób reprezentujących różne dyscypliny naukowe mieszczące się w dziedzinie nauk o bezpieczeństwie i obronności, a także nauk społecznych – zmierzają do wymiany doświadczeń i spostrzeżeń oraz upowszechniania wyników badań i analiz prowadzonych zarówno przez nauczycieli akademickich Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie, jak i nauczycieli z innych ośrodków akademickich, a także studentów.

Wyrażam nadzieję, że rozdziały monografii prezentujące określone treści spełnią oczekiwania czytelników, a także znajdą uznanie studentów kierunków

związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym i narodowym. Jednocześnie, mając świadomość, że artykuły zamieszczone w monografii prezentują tylko wybrane wyzwania w obszarze bezpieczeństwa, chciałabym zaprosić wszystkich, którym bliska jest poruszana problematyka, do włączenia się do dyskusji, która mogłaby się przyczynić do poszerzenia spektrum analizowanych zjawisk, a w konsekwencji do pogłębienia wiedzy w tej dziedzinie.

Karina Zawieja-Żurowska